

Aktuality z Evropské unie od Stálého zastoupení ČAK v Bruselu

(listopad 2020)

★ Rada přijala nová pravidla s cílem modernizovat justiční spolupráci při dokazování a doručování písemností

Rada dne 4. listopadu přijala dvě přepracovaná nařízení, a to nařízení o dokazování a nařízení o doručování písemností. Cílem modernizovaných nařízení je zlepšit účinnost a rychlost přeshraničních soudních řízení využitím digitalizace a moderních technologií, čímž se zlepší přístup stran ke spravedlnosti a spravedlivému procesu. Změny obou nařízení zahrnují povinné používání decentralizovaného informačního systému, složeného z propojených vnitrostátních informačních systémů, pro zasílání písemností a žádostí mezi členskými státy. Pokud jde o doručování písemností, podle nových pravidel lze písemnosti doručovat elektronicky a přímo adresátovi se známou adresou v jiném členském státě, pokud adresát předem udělil výslovný souhlas. Doručování lze provádět prostřednictvím kvalifikovaných služeb elektronického doporučeného doručování nebo, za dodatečných podmínek, elektronickou poštou. V rámci nových pravidel se rovněž podporuje využívání videokonferencí nebo jiných technologií komunikace na dálku při dokazování, jehož součástí je výslech svědka, strany nebo znalce nacházejících se v jiném členském státě. V návaznosti na dosažení politické dohody s Evropským parlamentem v červnu 2020 bude nyní znění předloženo Parlamentu ke konečnému přijetí.

Postoje Rady k oběma nařízením jsou k dispozici zde:

<https://data.consilium.europa.eu/doc/document/ST-9889-2020-INIT/cs/pdf>

<https://data.consilium.europa.eu/doc/document/ST-9890-2020-INIT/cs/pdf>

★ Hromadné žaloby spotřebitelů

V návaznosti na dohodu s Evropským parlamentem dosaženou v červnu 2020 Rada dne 4. listopadu přijala postoj v prvním čtení k návrhu směrnice o zástupných žalobách na ochranu kolektivních zájmů spotřebitelů v EU. Směrnice vyžaduje, aby členské státy zavedly systém zástupných žalob na ochranu kolektivních zájmů spotřebitelů proti porušování unijních právních předpisů. Vztahuje se na žaloby na opatření na zdržení se jednání i na opatření pro odškodnění. Zmocňuje oprávněné subjekty, které byly určeny členskými státy, k tomu, aby se jménem skupiny spotřebitelů, která byla poškozena obchodníkem, jenž zřejmě porušil některý z právních aktů EU uvedených

v příloze směrnice, domáhaly opatření na zdržení se jednání nebo opatření pro odškodnění, včetně náhrady nebo výměny. Tyto právní akty zahrnují oblasti, jako jsou například finanční služby, cestování a cestovní ruch, energetika, zdravotnictví, telekomunikace a ochrana údajů. Směrnice rozlišuje mezi oprávněnými subjekty, které mohou podávat žaloby v členském státě, kde byly určeny (vnitrostátní zástupné žaloby), a oprávněnými subjekty, které mohou podávat žaloby ve všech ostatních členských státech (přeshraniční zástupné žaloby). V případě vnitrostátních žalob bude muset oprávněný subjekt splňovat kritéria stanovená v právních předpisech jeho členského státu určení, zatímco u přeshraničních žalob bude muset splňovat harmonizovaná kritéria stanovená ve směrnici. Pokud jde o záruky proti zneužívání soudních sporů, směrnice stanoví jasná pravidla pro rozdělení soudních nákladů v rámci zástupné žaloby na odškodnění na základě zásady, podle níž nese náklady ten, kdo spor prohrál. S cílem předcházet střetu zájmů navíc směrnice oprávněným subjektům ukládá řadu požadavků na transparentnost, zejména pokud jde o jejich financování třetími osobami. Směrnice se použije na zástupné žaloby podané ke dni její použitelnosti nebo později.

Evropský parlament následně schválil postoj Rady v prvním čtení dne 24. listopadu. Směrnice je tedy považována za formálně přijatou a vstoupí v platnost dvacátým dnem po vyhlášení v Úředním věstníku EU. Členské státy budou mít 24 měsíců od vstupu směrnice v platnost na to, aby ji provedly ve vnitrostátním právu, a dalších 6 měsíců na to, aby začaly tato ustanovení uplatňovat.

Postoj Rady je k dispozici v českém jazyce zde:

<https://data.consilium.europa.eu/doc/document/ST-9573-2020-INIT/cs/pdf>

Předsednictví Rady a vyjednávači Parlamentu dosáhli předběžné dohody ohledně rozpočtové podmíněnosti

Německé předsednictví Rady a vyjednávači Evropského parlamentu dne 5. listopadu dosáhli předběžné dohody o novém obecném režimu podmíněnosti na ochranu rozpočtu Unie. Režim podmíněnosti je součástí balíčku opatření souvisejících s příštím víceletým finančním rámcem a plánem na podporu oživení. Umožňuje chránit rozpočet EU, pokud se zjistí, že porušení zásad právního státu v členském státě dostatečně přímo ovlivňuje nebo vážně ohrožuje řádné finanční řízení rozpočtu EU nebo ochranu finančních zájmů EU. Tato podmíněnost se vztahuje na všechny finanční prostředky EU, včetně zdrojů přidělených prostřednictvím nástroje na podporu oživení Next Generation EU. Předběžná dohoda s Parlamentem vychází z politických pokynů, které poskytli vedoucí představitelé EU na svém zasedání konaném ve dnech 17. až 21. července 2020. Nyní bude předložena oběma orgánům ke schválení.

Dohoda o nových pravidlech pro obchod se zbožím dvojího užití

Německé předsednictví Rady a zástupci Evropského parlamentu dne 9. listopadu dosáhli předběžné politické dohody o revidovaném nařízení, kterým se stanoví režim EU pro kontrolu vývozu, zprostředkování, technické pomoci, tranzitu a přepravy zboží

dvojího užití. EU bude brzy disponovat souborem nových pravidel, která umožní odpovědnější, konkurenceschopnější a transparentnější obchod se zbožím dvojího užití. Jedná se o velkou skupinu produktů, materiálů, softwaru a technologií, které lze použít jak pro civilní, tak pro vojenské účely. Dohodu nyní musí potvrdit velvyslanci členských států zasedající ve Výboru stálých zástupců (COREPER). Poté budou Parlament a Rada vyzvány, aby navržené nařízení přijaly v prvním čtení. Cílem nových pravidel je posílit činnost EU v oblasti nešíření zbraní hromadného ničení a jejich nosičů, přispět k míru, bezpečnosti a stabilitě ve světových regionech a prostřednictvím kontroly vývozu zboží dvojího užití z Evropské unie pomoci zajistit dodržování lidských práv a mezinárodního humanitárního práva. Návrh nařízení například obsahuje nová pravidla ustanovení, na jejichž základě tyto technologie za určitých okolností podléhají přísnějším kontrolám vývozu; zahrnuje koordinační mechanismus na úrovni EU, který umožňuje lepší výměnu informací mezi členskými státy ohledně vývozu zboží pro kybernetický dohled; zavádí pro vývoz zboží dvojího užití dvě nová všeobecná vývozní povolení EU; posiluje provádění kontrol prostřednictvím lepší spolupráce mezi licenčními a celními orgány; zavádí nové ustanovení o přenosných kontrolách; harmonizuje pravidla platná pro některé služby v souvislosti se zbožím dvojího užití, které je v současné době regulováno na vnitrostátní úrovni (technická pomoc); a stanoví nová pravidla pro podávání zpráv, jež umožní ve vztahu k obchodu se zbožím dvojího užití větší transparentnost; zároveň však bude respektována důvěrnost obchodního tajemství a zájmů národní bezpečnosti.

Návrh nařízení je k dispozici v anglickém jazyce zde: <https://www.consilium.europa.eu/media/39555/mandate-for-negotiations.pdf>

Prohlášení vysokého představitele jménem EU ke zbavení členů Legislativní rady Hongkongu funkce

Dne 11. listopadu přijal Stálý výbor Všečínského shromáždění lidových zástupců „rozhodnutí o způsobilosti členů Legislativní rady zvláštní administrativní oblasti Hongkong“, které mimo jiné obsahuje požadavek na loajalitu vůči zvláštní administrativní oblasti Hongkong. Podle tohoto rozhodnutí mohou být členové Legislativní rady výkonnou mocí okamžitě zbaveni funkce, a to bez řádného procesu, práva na odvolání nebo zapojení soudních orgánů. Hongkongská vláda okamžitě prohlásila, že na základě tohoto rozhodnutí byli zbaveni funkce čtyři úřadující prodemokratičtí zákonodárci. Na protest proti tomuto aktu následně odstoupilo patnáct dalších prodemokratických členů Legislativní rady. Tyto nejnovější kroky představují další závažný zásah do politického pluralismu a svobody přesvědčení v Hongkongu. Vedle zavedení zákona o národní bezpečnosti dne 30. června toto nejnovější svévolné rozhodnutí Pekingu dále významně narušuje autonomii Hongkongu spočívající na zásadě „jedna země, dva systémy“ a ochranu základních práv a svobod v Hongkongu v rozporu s mezinárodními závazky Číny. EU dne 12. listopadu vyzvala k okamžitému zrušení těchto rozhodnutí ze strany orgánů v Pekingu a hongkongské vlády a k okamžitému navrácení členů Legislativní rady do funkce. EU v červenci přijala koordinovaný soubor opatření s cílem vyjádřit politickou podporu autonomii Hongkongu spočívající na zásadě „jedna země, dva systémy“ a solidaritu s jeho obyvatelstvem. Vysoký představitel, místopředseda Komise má do konce roku Radě Evropské unie předložit zprávu.

Více informací je v českém jazyce k dispozici zde: <https://www.consilium.europa.eu/cs/press/press-releases/2020/11/12/hong-kong-declaration-by-the-high-representative-on-behalf-of-the-eu-on-the-disqualification-of-members-of-the-hong-kong-legislative-council/>

Vzdělávání a odborná příprava: základní a digitální dovednosti nezbytné pro vzdělávání, práci a život

Evropská komise dne 12. listopadu zveřejnila svou výroční zprávu Monitor vzdělávání a odborné přípravy, v níž analyzuje, jak se v EU a jejích členských státech vyvíjí vzdělávání a odborná příprava. Vydání Monitoru z roku 2020 se zaměřuje zejména na výuku a učení v digitálním věku. Koronavirová krize poukázala na význam digitálních řešení pro výuku a učení a upozornila na stávající nedostatky. Zpráva upozorňuje na to, že přestože členské státy v posledních letech investují do digitální infrastruktury pro vzdělávání a odbornou přípravu, stále přetrvávají značné rozdíly, a to jak v rámci jednotlivých zemí, tak mezi nimi navzájem. Nedostatek digitálních dovedností byl konstatován u více než 15 % žáků ve všech zkoumaných zemích. Vedle toho z podkladů OECD vyplývá, že učitelé nižšího sekundárního stupně v zemích EU pouze zřídka procházejí odbornou přípravou v oblasti využívání informačních a komunikačních technologií pro výuku. Učitelé se rovněž zmiňují o naléhavé potřebě profesního rozvoje v oblasti využívání digitálních dovedností při výuce.

Více informací je k dispozici v českém jazyce zde: https://ec.europa.eu/education/policy/strategic-framework/et-monitor_cs

Nový program pro spotřebitele

Evropská komise dne 13. listopadu představila nový program pro spotřebitele, který posiluje postavení evropských spotřebitelů a umožňuje jim hrát aktivní úlohu v zelené a digitální transformaci. Program se rovněž zabývá tím, jak zvýšit ochranu a odolnost spotřebitelů během i po skončení pandemie COVID-19, jež přinesla značné problémy ovlivňující každodenní život spotřebitelů. V konkrétnější rovině program předkládá priority a klíčová opatření, která je třeba v součinnosti s členskými státy přijmout na evropské i vnitrostátní úrovni v příštích 5 letech. Patří mezi ně nový právní návrh, který má spotřebitelům zajistit lepší informace o udržitelnosti, dále přizpůsobení stávajících právních předpisů digitální transformaci či akční plán pro spolupráci s Čínou ohledně bezpečnosti výrobků. S cílem přizpůsobit stávající pravidla probíhající digitalizaci a nárůstu propojených produktů Komise rovněž přezkoumá směrnici o bezpečnosti výrobků. Jelikož je třeba posílit ochranu spotřebitelů, pokud jde o digitalizaci retailových finančních služeb, budou přezkoumány směrnice o spotřebitelských úvěrech a uvádění finančních služeb na trh.

Sdělení Komise včetně výčtu všech plánovaných opatření je k dispozici v českém jazyce zde: <https://eur-lex.europa.eu/legal-content/CS/TXT/HTML/?uri=CELEX:52020DC0696&from=EN>

Návrhy CCBE DH-SYSC-V výboru RE k posílení národní implementace Evropské úmluvy a výkon rozsudků ESLP

Rada evropských advokátních komor (CCBE) dne 13. listopadu zaslala a zveřejnila návrhy specializovanému výboru Rady Evropy DH-SYSC-V, jež byl pověřen přípravou návrhů na posílení národní implementace Evropské úmluvy a výkon rozsudků ESLP. CCBE se zúčastnila jednání tohoto výboru jako pozorovatel a oceňuje důležitost jeho práce, jež bude klíčová pro další ochranu práv a svobod zakotvených v Úmluvě, v praxi. CCBE v dokumentu reaguje na výzvu specializovaného výboru RE pro zaslání podnětů a zejména navrhuje, aby výbor v rámci přípravy pokynů zohlednil CCBE rezoluci k reformě mašinerie ESLP z června 2019.

Oba dokumenty jsou k dispozici v anglickém jazyce zde: https://www.ccbe.eu/fileadmin/speciality_distribution/public/documents/PD_STRAS/PDS_Position_papers/EN_20190628_CCBE-Proposals-for-reform-of-the-ECHR-machinery.pdf a zde: https://www.ccbe.eu/fileadmin/speciality_distribution/public/documents/PD_STRAS/PDS_Position_papers/EN_PDS_30201113_CCBE-Proposals-to-DH-SYSC-V.pdf

Nový systém pro podávání stížností

Evropská komise dne 16. listopadu spustila nový systém pro podávání stížností, který umožní hlášení překážek přístupu na trh a porušování závazků v oblasti obchodu a udržitelného rozvoje v obchodních dohodách EU a v rámci všeobecného systému preferencí. Komise se snaží posílit prosazování a provádění obchodních dohod a např. v červenci jmenovala svého prvního vrchního úředníka pro dodržování obchodních dohod, který má dohlížet na přísnější opatření v oblasti prosazování obchodní politiky a na akční plán Komise pro obchod a udržitelný rozvoj z roku 2018. Stížnosti budou podávány prostřednictvím nového centralizovaného systému jednotného kontaktního místa v GŘ pro obchod, které umožní pružný, cílený a strukturovaný proces. Postup podávání stížností je otevřen členskými státy, jednotlivými společnostmi, podnikovým/obchodním sdružením, organizacím občanské společnosti a občanům EU. Dva typy formuláře pro podání stížnosti týkající se jednak překážek přístupu na trh a jednak porušení závazků v oblasti udržitelného rozvoje budou zúčastněným stranám se sídlem v EU k dispozici on-line na portálu „Access2Markets“ v rámci internetových stránek GŘ TRADE. Stěžovatelé budou muset poskytnout podrobný faktický popis daného problému a uvést seznam opatření, která již byla k řešení tohoto problému přijata. Pokud jde o otázky přístupu na trh, bude stěžovatel muset popsat potenciální hospodářský dopad údajné překážky. V otázkách udržitelného rozvoje musí stěžovatel uvést podrobnosti o dopadu a závažnosti údajného porušení. Po podání stížnosti bude stěžovatel informován o tom, zda jeho stížnost povede k donucovacímu opatření. Útvary Komise stěžovatele informují o obsahu akčního plánu, v němž mohou být vytyčeny kroky vhodné k řešení problémů, jichž se stížnost týká, ale také uveden co nejpodrobnější harmonogram konkrétních opatření. Útvary Komise by rovněž mohly pravidelně poskytovat aktuální informace o konkrétních opatřeních

přijatých k řešení daného problému v závislosti na citlivosti a důvěrnosti každého z podniknutých kroků.

Více informací je v anglickém jazyce k dispozici zde: <https://ec.europa.eu/trade/trade-policy-and-you/contacts/chief-trade-enforcement-officer/>

Rada schválila závěry k Akčnímu plánu EU pro lidská práva a demokracii na období 2020–2024

Rada dne 19. listopadu schválila závěry k Akčnímu plánu EU pro lidská práva a demokracii na období 2020–2024. Akční plán v uvedené oblasti stanoví ambice a priority EU ve vztazích se všemi třetími zeměmi. Rada tímto akčním plánem opětovně potvrzuje pevné odhodlání EU dále prosazovat univerzální hodnoty pro všechny. V závěrech Rada konstatuje, že ačkoli místy došlo k velkému pokroku, existují i snahy o omezení univerzálnosti a nedělitelnosti lidských práv. Probíhající pandemie COVID-19 a její socioekonomické důsledky mají stále palčivější negativní dopad na veškerá lidská práva, demokracii a právní stát, čímž prohlubují již existující nerovnosti a zvyšují tlak na osoby ve zranitelném postavení. EU a její členské státy za tímto účelem využijí celou škálu svých nástrojů ve všech oblastech vnější činnosti a zaměří se na globální vedoucí postavení EU a jeho posilování, pokud jde o lidská práva a demokracii.

Závěry Rady jsou k dispozici v anglickém jazyce zde:

<https://www.consilium.europa.eu/media/46838/st12848-en20.pdf>

EU na summitu G20

Ve dnech 21. - 22. listopadu se uskutečnil online summit G20. Evropská unie je řádným členem skupiny G20 spolu se svými třemi členskými státy, které jsou rovněž stálými členy skupiny G20: Francií, Německem a Itálií. Španělsko je stálým hostem zvaným na zasedání skupiny G20. Evropskou unii zastupuje ve skupině G20 předsedkyně Evropské komise Ursula von der Leyenová a předseda Evropské rady Charles Michel. Evropská unie je po Spojených státech a Číně třetí největší ekonomikou na světě, která aktuálně představuje 16,0 % světového hrubého domácího produktu. EU v rámci summitu prosazovala sedm priorit: **boj proti COVID-19** - podpora výzkumu, vývoje a zavádění budoucí očkovací látky, léků a léčebných postupů, zajištění jejich cenové dostupnosti za rovných podmínek pro všechny lidi na celém světě a v koordinaci se Světovou zdravotnickou organizací zlepšit celosvětovou připravenost na pandemii; **podpora ekonomik** - zachovat opatření na podporu ekonomiky s cílem minimalizovat hospodářské a sociální škody, podporovat hospodářské oživení vedoucí k tvorbě pracovních míst na základě robustních systémů sociální ochrany, provádět a aktualizovat „akční plán G20 – podpora světové ekonomiky během pandemie COVID-19“; **podpora rozvojových zemí s nízkými příjmy** - podpora Afriky prostřednictvím partnerství skupiny G20 s Afrikou a Dohody s Afrikou, podpora prodloužení iniciativy skupiny G20 na pozastavení nákladů na dluhovou službu do poloviny roku 2021, schválení společného rámce pro zacházení s dluhem ve prospěch zemí, které

potřebují hlubší restrukturalizaci dluhu a pokračující mezinárodní spolupráce v oblasti migrace a vysídlování; **změna klimatu a životního prostředí** - plné a účinné provádění Pařížské dohody, podpora činnosti skupiny G20 v oblasti životního prostředí, oceánů, biologické rozmanitosti, účinného využívání zdrojů, jakož i v boji proti nezákonnému, nehlášenému a neregulovanému rybolovu a odpadu v mořích, důraz na význam přístupu EU založeného na oběhovém hospodářství; **digitální transformace** - dohodnout se nejpozději do poloviny roku 2021 na globálním řešení spravedlivého a účinného zdanění digitální ekonomiky na základě plánu OECD, podpora důvěryhodného volného toku, inovace a bezpečnost, které jdou ruku v ruce s budováním důvěry v nové technologie, přístup k umělé inteligenci zaměřený na člověka a ochrana proti kybernetickým hrozbám; **světový pořádek založený na pravidlech a volný a spravedlivý obchod** - zavázat se ke světovému pořádku založenému na pravidlech a volném a spravedlivém obchodu, výzva ke zmírnění napětí v oblasti obchodu, výzva k pokroku v reformě Světové obchodní organizace, k řešení krize kolem Odvolacího orgánu a k řešení problému nadměrné kapacity v klíčových odvětvích (ocelářství), podporovat koordinaci k zajištění bezpečných a chráněných globálních dopravních tras a dodavatelských řetězců, přispět k provádění plánu skupiny G20 k zajištění bezpečných, levných a účinných přeshraničních plateb, včetně remitencí; **ochrana sociálních a lidských práv** - podpora důstojné práce pro všechny pracovníky a úsilí o vymýcení dětské práce, nucené práce, obchodování s lidmi a moderního otroctví a zajištění rovnosti žen a mužů.

Více informací je k dispozici v českém jazyce zde: https://ec.europa.eu/commission/presscorner/detail/cs/fs_20_2175

Komise zahajuje proti 23 členským státům řízení o nesplnění povinnosti kvůli neprovedení směrnice o audiovizuálním obsahu

Komise dne 23. listopadu zahájila proti 23 členským státům (včetně Česka) a Spojenému království řízení o nesplnění povinnosti kvůli neprovedení nových pravidel o celounijní koordinaci všech audiovizuálních médií, a to jak tradičního televizního vysílání a služeb na vyžádání, tak i platform pro sdílení videonahrávek. Směrnice posiluje ochranu diváků zvláště pokud jde o bezpečnost nejzranitelnějších osob, jako jsou nezletilí, a také tím, že rozšiřuje působnost pravidel týkajících se nenávisných verbálních projevů také na platformy pro sdílení videonahrávek. Podporuje rovněž kulturní rozmanitost v audiovizuálních médiích a současně poprvé zavádí nové požadavky týkající se nezávislosti vnitrostátních regulačních orgánů v oblasti sdělovacích prostředků a chrání pluralitu sdělovacích prostředků. Lhůta pro provedení revidované směrnice o audiovizuálních mediálních službách ve vnitrostátních právních předpisech uplynula dne 19. září 2020. Prováděcí opatření oznámily pouze Dánsko, Maďarsko, Nizozemsko a Švédsko.

Více informací je k dispozici v českém jazyce zde: https://ec.europa.eu/commission/presscorner/detail/cs/ip_20_2165

Prozatímní dohoda ohledně stěžejních bodů povinného transparenčního rejstříku

Dne 24. listopadu se uskutečnilo jednání zástupců Rady, Parlamentu a Komise ohledně podoby interinstitucionální dohody o povinném transparenčním rejstříku. Prozatímní dohoda počítá se zavedením povinnosti žadatelů dodržovat etický kodex, v případě zařazení žadatele do rejstříku pak rovněž nastiňuje monitorování, vyšetřování a uložení možných opatření v případě porušení tohoto etického kodexu. K zajištění práv registrovaných unijní instituce počítají se zakotvením rozhodovacího a přezkumného řízení, jež budou mít na starost sekretariáty jednotlivých institucí. Dohled nad správou rejstříku budou dle prozatímní dohody vykonávat tajemníci všech tří institucí, jež dohromady vytvoří tzv. správní radu rejstříku. Instituce poměrně ponесou náklady na správu a inovaci rejstříku. Následovat budou jednání o technických aspektech dohody. Zástupci unijních institucí vyjádřili zájem na tom dosáhnout dohody do konce tohoto roku.

Více informací je k dispozici v anglickém jazyce zde: <https://www.europarl.europa.eu/tr-negotiations/en/home/welcome-page.html>

Akční plán pro rovnost žen a mužů

Evropská komise a vysoký představitel Unie pro zahraniční věci a bezpečnostní politiku dne 25. listopadu představili plán na podporu rovnosti žen a mužů a posílení postavení žen v rámci veškeré vnější činnosti Evropské unie. Ačkoli bylo při prosazování práv žen a dívek dosaženo významného, i když nerovnoměrného pokroku, na světě dle Komise není ani jedna země, která by šla k dosažení genderové rovnosti a posílení postavení všech žen a dívek do roku 2030. Ženy a dívky jsou navíc neúměrně postiženy zdravotními a sociálně-ekonomickými dopady koronavirové krize. Nový akční plán EU pro rovnost žen a mužů a posílení postavení žen v rámci vnější činnosti EU na období 2021–2025 (GAP III) si proto klade za cíl urychlit pokrok v této oblasti a zachovat to, čeho již bylo na poli genderové rovnosti dosaženo během 25 let od přijetí Pekingské deklarace a její akční platformy.

Více informací je k dispozici v českém jazyce zde: https://ec.europa.eu/commission/presscorner/detail/cs/ip_20_2184

Návrh nařízení na podporu sdílení dat a evropských datových prostorů

Komise dne 25. listopadu zveřejnila návrh nových pravidel pro správu dat, jež mají přispět k lepšímu využití potenciálu stále většího objemu dat v důvěryhodném evropském rámci. Nařízení usnadní sdílení dat mezi různými odvětvími a po celé EU. Cílem návrhu je posílit kontrolu a důvěru občanů a podniků v souvislosti s jejich daty a nabídnout alternativní evropský model k postupům zpracování dat hlavních

technologických platform. Objem dat, která vytvářejí orgány veřejné správy, podniky a občané, neustále roste. Očekává se, že se mezi lety 2018 až 2025 zpětinásobí. Tato nová pravidla jednak umožní tato data využít, jednak připraví půdu pro evropské odvětvové datové prostory, jež budou fungovat ve prospěch společnosti, občanů a podniků. Ve své strategii pro data z února letošního roku Komise navrhla devět takových datových prostorů v oblastech, jako jsou průmysl, energetika, veřejné zdraví či Zelená dohoda pro Evropu. Nařízení, je prvním regulatorním výstupem strategie pro data Komise, jež zahrnuje: řadu opatření ke zvýšení důvěry ve sdílení dat, jelikož právě nedostatek důvěry představuje v současné době hlavní překážku a vede k vysokým nákladům; vytvoření nových pravidel EU týkajících se neutrality, která umožní novým zprostředkovatelům dat fungovat jako důvěryhodní organizátoři sdílení dat; opatření, jež mají usnadnit opakované použití určitých dat v držení veřejného sektoru (např. ve zdravotnictví); prostředky, které dávají Evropanům kontrolu nad využitím dat, která vytvářejí.

Návrh je k dispozici v anglickém jazyce zde: <https://ec.europa.eu/digital-single-market/en/news/proposal-regulation-european-data-governance-data-governance-act>

Akční plán pro duševní vlastnictví na podporu odolnosti a oživení ekonomiky EU

Evropská komise dne 25. listopadu zveřejnila nový akční plán pro duševní vlastnictví, jenž by měl zejména malým a středním podnikům pomoci co nejlépe zúročit jejich vynálezy a výtvořiny a zajistit jejich přínos. Duševní vlastnictví je hnací silou ekonomického růstu, jež pomáhá podnikům zhodnocovat jejich nehmotná aktiva. Konkrétně akční plán stanoví klíčové kroky, jejichž účelem je zlepšení ochrany duševního vlastnictví, podpora využívání duševního vlastnictví malými a středními podniky, snadnější sdílení duševního vlastnictví v zájmu většího využívání technologií v průmyslu, boj proti padělání a lepší prosazování práv duševního vlastnictví a podpora rovných podmínek na celosvětové úrovni. Koronavirová krize rovněž jasně ukázala určitou závislost na klíčových inovacích a technologiích. Akční plán tyto problémy řeší a zároveň zajišťuje, aby bylo klíčové duševní vlastnictví možné zpřístupnit v dobách krize.

Akční plán navrhuje modernizovat řadu stávajících nástrojů ochrany duševního vlastnictví a přizpůsobit je digitálnímu věku, včetně vylepšení dodatkových ochranných osvědčení (SPC) pro patentované léčivé přípravky a přípravky na ochranu rostlin a modernizace ochrany vzorů EU. Usiluje o posílení ochrany zemědělských zeměpisných označení a současně zvažuje proveditelnost systému ochrany zeměpisných označení pro nezemědělské produkty na úrovni EU. Komise rovněž zahajuje odvětvový dialog s cílem řešit dopad nových technologií (jako je umělá inteligence a blockchain) na systém duševního vlastnictví. V akčním plánu je obsažena výzva, aby členské státy rychle zavedly jednotný patentový systém k vytvoření jednoho kontaktního místa pro patentovou ochranu a její vymáhání v celé EU. Tím se zajistí přístup podniků k rychlým, účinným a cenově dostupným nástrojům ochrany a sníží se přetrvávající roztržičnost a složitost stávajícího systému. Komise rovněž poskytne

poradenství a pomoc v oblasti duševního vlastnictví všem účastníkům výzkumných a inovačních programů financovaných z prostředků EU a bude spolupracovat se všemi zainteresovanými stranami s cílem zlepšit zhodnocení práv duševního vlastnictví v celé komunitě výzkumu a inovací. Podniká také kroky k tomu, aby bylo snadnější využít duševní vlastnictví jako hybnou páku pro přístup k financování. Komise bude rovněž pracovat na zlepšení infrastruktury autorských práv a učiní kroky k lepší mobilizaci dat chráněných duševním vlastnictvím. Navrhne rovněž způsoby zvýšení transparentnosti a předvídatelnosti při licencování patentů nezbytných k dodržení technických norem (SEP). Komise chce dále posílit postavení EU jakožto tvůrce celosvětových standardů v oblasti duševního vlastnictví. Rovněž zintenzivní odezvu EU na nekalé praktiky subjektů ze třetích zemí, jako je průmyslová špionáž či pokusy o zpronevěru duševního vlastnictví v kontextu spolupráce při výzkumu a vývoji.

Akční plán je k dispozici v anglickém jazyce zde: <https://ec.europa.eu/docsroom/documents/43845>

Parlament chce spotřebitelům v EU poskytnout „právo na opravu“

Evropský parlament dne 25. listopadu vyzval k posílení udržitelné spotřeby podporou oprav a opětovného používání výrobků a k zákazu praktik, kterými se zkracuje jejich životnost. Poslanci Evropského parlamentu vyzývají Komisi, aby zavedla „právo spotřebitele na opravu“ a dohlédla na to, aby opravy byly atraktivnější, systematictější a šetřily spotřebitelům peníze. Toho lze dosáhnout například prodloužením záruk, poskytnutím záruk na vyměněné díly nebo usnadněním přístupu k informacím o opravách a údržbě. Parlament rovněž požaduje, aby se zvýšila podpora pro trh s použitým zbožím, vyzývá k zavedení opatření proti praktikám, kterými se zkracuje životnost výrobků, a podporuje udržitelnou výrobu. Poslanci opakují svůj požadavek na zavedení univerzálních nabíječek s cílem snížit množství elektronického odpadu, a požadují, aby byly výrobky označovány podle trvanlivosti (např. měřič používání a jasné informace o předpokládané životnosti výrobku). V neposlední řadě přijatý text navrhuje nová pravidla pro nakládání s odpady a odstraňování právních překážek, které brání opravám, opětovnému prodeji a opětovnému použití. Z toho bude mít prospěch i trh s druhotnými surovinami.

Text usnesení je k dispozici v českém jazyce zde: https://www.europarl.europa.eu/doceo/document/TA-9-2020-0318_CS.html

Závěry Rady ohledně spravedlivého a efektivního zdanění

S cílem formovat politický program EU v oblasti daní Rada dne 27. listopadu schválila závěry, v nichž jsou komplexně posouzeny hlavní otázky daňové politiky, jež mají být řešeny v nadcházejících letech. V závěrech jsou nastíněny priority Rady a pokyny Komisi v různých oblastech činnosti EU, včetně řešení výzev spojených s digitalizací

ekonomiky, posílení správní spolupráce mezi daňovými orgány členských států a prosazování řádné správy v oblasti daní v EU i mimo ni. V závěrech Rada zdůrazňuje, že spravedlivé a efektivní daňové systémy v členských státech jsou zásadní pro udržitelné oživení EU po krizi COVID-19, což vyžaduje daňové politiky, které generují příjmy jak pro rozpočty členských států, tak pro rozpočet EU. Rada vítá významný pokrok, jehož bylo dosaženo na úrovni inkluzivního rámce OECD pro erozi základu daně a přesouvání zisku (BEPS) při aktualizaci mezinárodního rámce pro zdaňování právnických osob, a potvrzuje svou trvalou podporu této práci, jejímž cílem je dosáhnout celosvětového konsensuálního řešení nejpozději do poloviny roku 2021. Vyjadřuje ochotu EU a jejích členských států zabývat se možnostmi, jak globální dohodu provést co nejrychleji, a připomíná, že Evropská rada tuto otázku posoudí v březnu 2021. Žádá Komisi, aby se na tomto základě zapojila do příslušných přípravných prací v Radě týkajících se dalšího postupu v souladu s právem EU s cílem řešit daňové problémy související s digitální ekonomikou, a to i v případě, že do poloviny roku 2021 nebude dosaženo mezinárodní shody. Rada vítá záměr Komise navrhnout další změny směrnice o správní spolupráci v oblasti daní, zejména pokud jde o výměnu daňových údajů týkajících se nových alternativních platebních prostředků a investic, jako jsou kryptoaktiva a elektronické peníze. V závěrech jsou rovněž uvedeny názory Rady na další otázky daňové politiky, jako je modernizace pravidel EU v oblasti daně z přidané hodnoty (DPH) a další posouzení přeshraniční správní spolupráce v oblasti DPH, spotřebních daní, daňové správy a dodržování daňových předpisů.

Kompletní dokument je v českém jazyce k dispozici zde: <https://data.consilium.europa.eu/doc/document/ST-13350-2020-INIT/cs/pdf>

Modelový článek etického kodexu CCBE o vztahu mezi advokáty a klienty

CCBE v rámci svého Plenárního zasedání dne 27. listopadu schválila a publikovala další část svého aktualizovaného Modelového etického kodexu, tentokrát článek o vztahu mezi advokáty a klienty. Přestože Modelový etický kodex nezavazuje členské advokátní komory, jeho znění, na kterém všechny delegace spolupracovaly, slouží jako inspirace pro všechny členské komory a představuje vzor, kterému by se měly evropské i mimoevropské advokátní komory přiblížit. Článek o vztahu mezi advokáty a klienty zakotvuje jednak povinnost advokáta jednat v zájmu klienta, požadavek na kompetenci a znalosti advokáta, požadavek na svědomitost a přístupnost advokáta, požadavek následovat rozhodnutí klienta ohledně cíle právního zastoupení a postupu v řešení jeho záležitosti, zákaz účasti/pomoci advokáta na protiprávním jednání klienta, svobodu advokáta v přijetí případně odmítnutí jakékoliv instrukce klienta, požadavky na řádnou komunikaci s klientem, řádný postup advokáta při správě majetku klienta, možnosti komunikace advokáta s protistranou, povinnost advokáta informovat klienta o možnosti poskytnutí bezplatné právní pomoci, požadavky na řádné ukončení právního zastoupení a předání dokumentace a spisu s tím související.

Kompletní dokument je k dispozici v anglickém jazyce zde: https://www.ccbe.eu/fileadmin/speciality_distribution/public/documents/TOWARDS

Pokyny CCBE pro užívání nástrojů dálkové komunikace advokáty a ohledně soudních řízení probíhajících na dálku

CCBE dne 27. listopadu zveřejnila své Pokyny pro užívání nástrojů dálkové komunikace advokáty a ohledně soudních řízení probíhajících na dálku. Dokument si zejména klade za cíl upozornit na nejdůležitější otázky a problémy, se kterými se advokáti mohou setkat, zejména co se změn, které v advokátní i soudní praxi nastaly v důsledku pandemie COVID-19, týče. Advokátní praxe vždy závisela na možnosti přímého jednání s ostatními, například advokáta s klientem, se zástupcem protistrany, se svědky, se soudem, přičemž nelze říct, že by justiční systémy byly na tak náhlé změny připraveny. Nejen advokáti čelí inovacím. IT společnosti jsou rovněž nyní pod neustálým tlakem na zlepšování a vývoj jejich produktů dle potřeby zákazníka, výsledkem čehož je neustále se měnící a neznámé prostředí, se kterým je třeba se velmi rychle seznámit a adaptovat se na něj. Tyto změny je třeba dle CCBE vnímat jako příležitost, nicméně s ohledem na to, co se nemění, a to zejména na profesní tajemství a ochranu důvěrnosti komunikace mezi advokátem a klientem, zajištění souladu s ochranou údajů a etickými pravidly a principy spravedlivého procesu. CCBE jako přílohu k pokynům vypracovala rovněž analýzu dostupných videokonferenčních nástrojů.

Kompletní Pokyny jsou k dispozici v anglickém jazyce zde: https://www.ccbe.eu/fileadmin/speciality_distribution/public/documents/SURVEILLAN CE/SVL Position papers/EN SVL 20201127 CCBE-Guidance-on-the-use-of-remote-working-tools-by-lawyers-and-remote-court-proceedings.pdf příloha pak zde: https://www.ccbe.eu/fileadmin/speciality_distribution/public/documents/SURVEILLAN CE/SVL Position papers/EN SVL 20201127 Annex Analyses-of-videoconferencing-tools.pdf

Lidskoprávní cena CCBE 2020

Rada evropských advokátních komor dne 27. listopadu, v rámci svého Plenárního zasedání, udělila Lidskoprávní cenu CCBE za rok 2020 sedmi egyptským advokátům a advokátkám, jež se v rámci své praxe zaměřují na ochranu lidských práv a podporu nezávislé advokacie. Všichni laureáti jsou aktuálně drženi ve vazbě či věznění na základě vykonstruovaných obvinění, a to převážně členství v teroristické organizaci nebo šíření falešných zpráv. Ve všech podrobně analyzovaných případech však reakce veřejné moci byla vyvolána v důsledku plnění profesních povinností těchto advokátů a advokátek. Online ceremoniálu se zúčastnili kolegové, případně rodinní příslušníci laureátů, kteří kromě poděkování shrnuli aktuální stav v Egyptě a jednotlivých laureátů, například nelidské vězeňské podmínky. CCBE dále udělila Posmrtnou lidskoprávní cenu CCBE zesnulé turecké advokátce Ebru Timtik.

Více informací je k dispozici v anglickém jazyce zde:
https://www.ccbe.eu/fileadmin/speciality_distribution/public/documents/Pressreleases/2020/EN_HR_20201126_PR_0620.pdf

První Schengenské fórum

Dne 30. listopadu zorganizovala Komise historicky první Schengenské fórum, v rámci něhož, společně jednali zástupci Komise, Evropského parlamentu a Rady (ministři vnitra členských států). Diskuse se zaměřila zejména na: vylepšení mechanismu hodnocení implementace Schengenských pravidel, a to jak prostřednictvím operačních, tak i legislativních změn; možnou novelizaci Schengenské hraniční regulace tak, aby zavedení kontrol na vnitřních hranicích v budoucnu bylo instrumentem, jenž je přiměřený sledovanému cíli a využíván pouze jako poslední možnost na omezenou dobu; efektivnější správu vnějších hranic, včetně zajištění interoperability informačních systémů pro migraci a systémů pro správu a bezpečnost na hranicích; posílení policejní spolupráce a výměny informací; organizaci pravidelných jednání fóra, aby všechny relevantní subjekty byly zapojeny do politické diskuse.

Více informací je v anglickém jazyce k dispozici zde:
https://ec.europa.eu/commission/presscorner/detail/cs/ip_20_2232

Studie Evropského parlamentu o situaci rodičů samoživitelů v EU

Odbor EP pro politiku v oblasti občanských práv a ústavní záležitosti na žádost Výboru FEMMEP vypracoval a v listopadu publikoval Studii o situaci rodičů samoživitelů v EU, rozšířenou o poznatky z Norska a Islandu. Studie analyzuje zdroje příjmů, zaměstnanost a sociální politiku jednotlivých států na podporu rodičů samoživitelů. Studie rovněž zahrnuje doporučení pro zlepšení jejich situace do budoucna, a to rovněž v kontextu problémů, k jejichž prohloubení došlo v souvislosti s pandemií COVID-19.

Studie je k dispozici v anglickém jazyce zde:
[https://www.europarl.europa.eu/RegData/etudes/STUD/2020/659870/IPOL_STU\(2020\)659870_EN.pdf](https://www.europarl.europa.eu/RegData/etudes/STUD/2020/659870/IPOL_STU(2020)659870_EN.pdf)

40 let od přijetí Haagské úmluvy o aspektech mezinárodních únosů dětí – Analýza Evropského parlamentu

Na žádost výboru JURI EP publikoval odbor EP pro politiku v oblasti občanských práv a ústavní záležitosti v listopadu Hlubkovou analýzu o právních a společenských změnách ve vztahu k právům dětí, a to v souvislosti s aktuálním 40. výročím od přijetí Haagské úmluvy ze dne 25. října 1980 o občanskoprávních aspektech mezinárodních únosů dětí. Analýza se zaměřuje na implementaci úmluvy, zejména co se týče respektování autonomie stran, platnosti dohod a výsledků mediací. Analýza dochází k závěru, že Úmluva je stále relevantním nástrojem, který až na stanovené výjimky má být ponechán beze změny, nicméně pozornost by měla být směřována na prevenci. Nová opatření by měla zahrnovat například harmonizaci řízení o přemístění, sjednocení principů nebo zlepšení vynutitelnosti mediačních dohod.

Kompletní Analýza je k dispozici v anglickém jazyce zde: [https://www.europarl.europa.eu/RegData/etudes/IDAN/2020/660559/IPOL_IDA\(2020\)660559_EN.pdf](https://www.europarl.europa.eu/RegData/etudes/IDAN/2020/660559/IPOL_IDA(2020)660559_EN.pdf)

Judikatura

SDEU: Rozsudek ve věci C-510/19 Openbaar Ministerie a YU a ZV v. AZ, ze dne 24. listopadu 2020

Státní zástupci v Nizozemsku nejsou v rámci výkonu evropského zatýkacího rozkazu „vykonávajícím justičním orgánem“, jelikož mohou podléhat individuálním pokynům nizozemského ministra spravedlnosti.

V září 2017 belgický vyšetřující soudce vydal evropský zatýkací rozkaz (dále jen „EZR“) vůči belgickému státnímu příslušníkovi AZ, který se měl dopustit trestných činů padělání dokumentů, použití padělaných dokumentů a podvodu. V prosinci 2017 byl AZ zatčen v Nizozemsku a na základě rozhodnutí soudu v Amsterdamu, Nizozemsko byl předán belgickým orgánům. V lednu 2018 vydal vyšetřující soudce, který vystavil uvedený EZR, doplňující EZR týkající se jiných trestných činů, než kvůli kterým byl AZ předán, přičemž příslušné nizozemské orgány požádal, aby upustily od uplatnění zásady speciality upravené v rámcovém rozhodnutí o EZR. V únoru 2018 udělil státní zástupce státního zastupitelství v Amsterdamu, Nizozemsko souhlas s rozšířením trestního stíhání v souladu s doplňujícím EZR. AZ byl tedy v Belgii stíhán pro trestné činy uvedené v prvotním i doplňujícím EZR a odsouzen k trestu odnětí svobody v délce tří let. Právě v těchto souvislostech si odvolací soud v Bruselu, Belgie, u kterého podal AZ proti rozhodnutí o svém trestním odsouzení odvolání, klade otázku, zda lze státního zástupce státního zastupitelství v Amsterdamu považovat za „vykonávající justiční orgán“ ve smyslu rámcového rozhodnutí o EZR, který má tudíž pravomoc udělit souhlas stanovený v tomto rámcovém rozhodnutí.

Je třeba poznamenat, že Soudní dvůr se v nedávné době vyjádřil k pojmu „justiční orgán“ v kontextu rámcového rozhodnutí o EZR již několikrát, konkrétně pak k otázce, zda lze mít za to, že pod tento pojem spadají státní zástupci členských států. Mohl tedy konstatovat, že tomu tak je v případě litevského, francouzského, švédského a belgického státního zastupitelství, ale nikoliv v případě státního zastupitelství německého. Ačkoliv se všechny tyto věci týkaly pojmu „vystavující justiční orgán“, který vydává EZR, a nikoliv pojmu „vykonávající justiční orgán“, velký senát Soudního dvora má za to, že dosavadní judikatura je použitelná.

Soudní dvůr v rozsudku zaprvé uvedl, že pojem „vykonávající justiční orgán“ je obdobně jako pojem „vystavující justiční orgán“ autonomním pojmem unijního práva a neomezuje se na označení pouze soudců či soudů. Tento pojem totiž zahrnuje i justiční orgány, které se účastní výkonu trestního soudnictví tohoto členského státu, jednají při výkonu funkcí souvisejících s výkonem EZR nezávisle, a to zejména ve vztahu k moci výkonné, a vykonávají své funkce v rámci řízení, které splňuje požadavky vyplývající z účinné soudní ochrany. Soudní dvůr zaprvé zdůraznil, že rozhodnutí o výkonu EZR musí být stejně jako rozhodnutí o jeho vydání přijato justičním orgánem, který splňuje požadavky na účinnou soudní ochranu, včetně záruky nezávislosti. Soudní dvůr má dále za to, že výkon EZR může stejně jako vydání EZR ohrozit svobodu vyžádané osoby, jelikož tento výkon povede k jejímu zatčení za účelem jejího předání. Soudní dvůr kromě toho dodal, že na rozdíl od řízení o vydání EZR, u něhož existuje dvoufázová ochrana základních práv, ve stadiu výkonu EZR představuje účast vykonávajícího justičního orgánu jedinou fází ochrany stanovenou rámcovým rozhodnutím o EZR, na jejímž základě mohou být vyžádané osobě poskytnuty všechny záruky související s přijímáním soudních rozhodnutí.

Soudní dvůr zadruhé rozhodl, že bez ohledu na otázku, zda souhlas k neuplatnění zásady speciality musí udělit tentýž justiční orgán, jaký vykonal dotčený EZR, tento souhlas nemůže udělit státní zástupce členského státu, který se účastní výkonu soudnictví, avšak může při výkonu své rozhodovací pravomoci dostávat individuální pokyny od výkonné moci. Takový státní zástupce totiž nesplňuje podmínky nezbytné k tomu, aby mohl být považován za „vykonávající justiční orgán“. Podle Soudního dvora je však k udělení souhlasu, a tedy k neuplatnění zásady speciality, vyžadována účast orgánu splňujícího tyto podmínky. Toto rozhodnutí se totiž liší od rozhodnutí o výkonu EZR a má pro dotčenou osobu jiné důsledky než posledně uvedené rozhodnutí. Soudní dvůr zejména zdůraznil, že ačkoliv již byla dotyčná osoba vystavujícímu justičnímu orgánu předána, požadovaný souhlas se týká jiného trestného činu, než kvůli kterému byla předána, a může tedy ohrozit svobodu této osoby, jelikož může vést k přísnějšímu odsouzení. V projednávané věci Soudní dvůr uvedl, že podle nizozemského práva platí, že ačkoliv rozhodnutí o výkonu EZR v konečném důsledku přijímá soud, rozhodnutí o udělení souhlasu přijímá výlučně státní zástupce. Vzhledem k tomu, že tento státní zástupce může podléhat individuálním pokynům nizozemského ministra spravedlnosti, není „vykonávajícím justičním orgánem“.

Kompletní rozsudek je k dispozici v českém jazyce zde: <http://curia.europa.eu/juris/documents.jsf?num=C-510/19>

Odbor mezinárodních vztahů ČAK